

11 - 13 Μαΐου 2023

Κεντρικό Κτίριο, Πανεπιστήμιο 30

ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟ *Η Σμύρνη ως σύμβολο:*
Από τον 19^ο αιώνα έως τον Σεπτέμβριο του 1922

INTERNATIONAL CONFERENCE *Smyrna as a Symbol:*
From the 19th Century to September 1922

Η πολυγλωσσία της Σμύρνης:

1922-2022

Multilingualism in Smyrna:

1922-2022

Ελένη Σελλά, Καθηγήτρια, ΕΚΠΑ
Δρ Μαρία Ρομποπούλου, ΕΚΠΑ
Eleni Sella, NKUA
Maria Romporoulou, NKUA

Η πολυγλωσσία της Σμύρνης: 1922-2022

1. Πολυεθντικός – πολύγλωσσος πληθυσμός της Σμύρνης (τέλη 19ου – αρχές 20ου αι.)
2. Θρησκευτική και γλωσσική έκφραση του πληθυσμού της Σμύρνης
3. Τομείς χρήσης των γλωσσών: α) Η Εκπαίδευση στη Σμύρνη - Γλώσσες των σχολείων
β) Ο τύπος – εκδοτικοί οίκοι –
τυπογραφία στη Σμύρνη
γ) Θέατρα – Κινηματογράφοι
4. Η Σμύρνη μετά την καταστροφή: 20ος-21ος αι.: Πολύγλωσση η Σμύρνη σήμερα ;

1. Πολυεθνοτικός – πολύγλωσσος πληθυσμός της Σμύρνης (τέλη 19ου – αρχές 20ου αι.) (1/2)

α. Αριθμητικά στοιχεία

Είναι δύσκολο να υπολογιστεί ο ακριβής πληθυσμός της Σμύρνης, λόγω ελλείψεως απογραφικών στοιχείων. Στις αρχές του 20^{ου} αιώνα, η Σμύρνη είναι μία πόλη 300.000 κατοίκων:

- **245.000 Οθωμανοί υπήκοοι ζουν στη Σμύρνη, μεταξύ των οποίων συναντάμε:**
 - 90.000 Μουσουλμάνοι
 - 110.000 Έλληνες/Ρωμιοί Οθωμανοί πολίτες
 - 30.000 Εβραίοι Οθωμανοί πολίτες
 - 15.000 Αρμένιοι Οθωμανοί πολίτες
- **55.000 ξένοι πολίτες εγκατεστημένοι στη Σμύρνη:**
 - 30.000 Έλληνες υπήκοοι,
 - 10.000 Ιταλοί,
 - 2.000 Γάλλοι,
 - 1.200 Βρετανοί και
 - 10.000 άλλοι Ευρωπαίοι

(Γερμανός πρόξενος Mordtmann, με βάση τα επίσημα *salname*, Grande Encyclopédie Française, στο Georgelin, 2007:49 και Scherzer, 1995:157)

1. Πολυεθντικός – πολύγλωσσος πληθυσμός της Σμύρνης (τέλη 19ου – αρχές 20ου αι.) (2/2)

β. Χωροθέτηση - κατανομή ανά συνοικίες

Ετερογενή δημογραφικά στοιχεία ως προς τη θρησκεία και την εθνικότητα, οι γειτονιές χωρίζονται ανάλογα με την εθνοτική καταγωγή:

- ❖ Οι Τούρκοι γενικά δεν ήθελαν να είναι κοντά στη θάλασσα.
- ❖ Έλληνες και Λεβαντίνοι εγκαταστάθηκαν γενικά δίπλα στη θάλασσα, συμμετέχοντας στις εμπορικές δραστηριότητες.
- ❖ Αρμένιοι και οι Εβραίοι προτιμούν επίσης περιοχές που δεν συνδέονται άμεσα με τη θάλασσα, αλλά όπου μπορούν να έχουν στενή σχέση με την αγορά .

Οι περιοχές οικισμού αυξάνονταν ανάλογα με:

- ❖ την αύξηση του πληθυσμού των εθνών με το ποσοστό του μεριδίου των εμπορικών δραστηριοτήτων της πόλης
- ❖ τα γεωγραφικά στοιχεία της πόλης

(Alpaslan, H.İ., 2012)

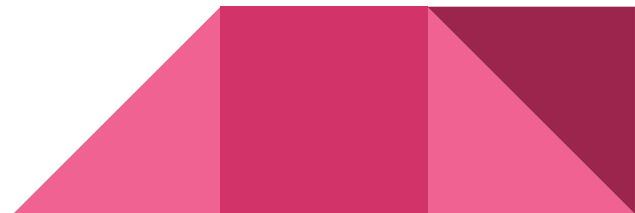
Smyrne au milieu du XIXe siècle.

(Smyrnelis 2006)

2. Θρησκευτική και γλωσσική έκφραση του πληθυσμού της Σμύρνης (1/8)

Σμύρνη: πολύγλωσση και πολυπολιτισμική πόλη.

Μεσάζουσες γλώσσες: Τουρκική, Ελληνική (“Ρωμαίικα”), Γαλλική (τέλη του 19ου αι.)

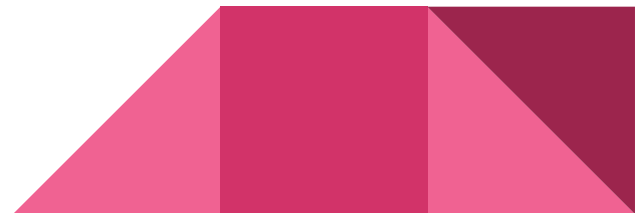
2. Θρησκευτική και γλωσσική έκφραση του πληθυσμού της Σμύρνης (2/8)

2α. Τούρκοι Μουσουλμάνοι

- ❖ Τουρκική γλώσσα – συνήθως μονόγλωσσοι, σε αντίθεση με τους λοιπούς κατοίκους της Σμύρνης

Βαλκανικοί Πόλεμοι: η Ανατολία γίνεται ένα καταφύγιο για τους μουσουλμάνους των Βαλκανίων και ιδιαίτερα για τους Τουρκοκρητικούς [Georgelin (2007:43), McCarthy J., 1983.]: Ελληνική, η μοναδική τους γλώσσα καθ' όλη τη διάρκεια του 19^{ου} αιώνα. Στη Σμύρνη εγκαθίστανται σε νέες συνοικίες (Μουετζίρηδες) [Scherzer, (1995:108)]

Αστοί (συγκεντρωμένοι σε μια συνοικία μόνον) και κτηνοτρόφοι: οι Γιουρούκοι Τούρκοι Zengari (Τσιγγάνοι) τουρκόφωνοι (Scherzer, 1995:108)

2. Θρησκευτική και γλωσσική έκφραση του πληθυσμού της Σμύρνης (3/ 8)

2β. Ορθόδοξοι Ρωμιοί και Έλληνες πολίτες

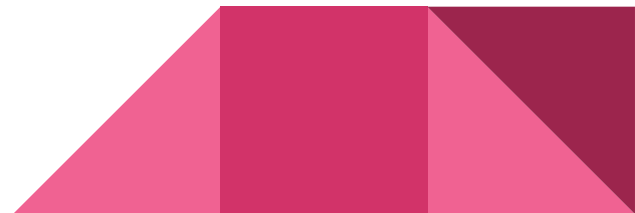
- Ελληνική γλώσσα: Εγγράμματοι, τα καλύτερα σχολεία
- Ιδίωμα της Σμύρνης στην καθημερινή επικοινωνία (νοτιοανατολικό ελληνικό ιδίωμα, συγγενές με το ιδίωμα της Χίου και Μυτιλήνης με λεξιλογικά δάνεια από τη Γαλλική, Τουρκική, Ιταλική, Λαντίνο, κ.ά.) [Τομπαΐδης, 1992, Λιόσης, 2016]
- Σχεδόν όλοι οι Ευρωπαίοι μιλούν την Ελληνική, από την παιδική ηλικία ήδη (Ελληνίδες παραμάνες)
- Πλειοψηφία Αρμενίων και Εβραίων χρησιμοποιούν την Ελληνική ως μεσάζουσα γλώσσα

2. Θρησκευτική και γλωσσική έκφραση του πληθυσμού της Σμύρνης (4/8)

2γ. Αρμένιοι

- Αρμενική: θεωρείται από τους ίδιους τους Αρμένιους επαπειλούμενη/εν κινδύνω γλώσσα.
- Μόνιμο ζητούμενο της Αρμενικής κοινότητας η εκπαίδευση της (1 σχολείο αρρένων/θηλέων)
- Πλειοψηφία αυτών φοιτά σε σχολεία άλλων κοινοτήτων (ελληνόφωνα, γαλλόφωνα...)
- Έχουν πολύ καλά προσαρμοστεί στις πολιτιστικές δομές στις επικρατούσες ελληνικές και γαλλικές πολιτιστικές δομές.
- Άστικός, εύπορος, συγκριτικά, πληθυσμός Μικτοί γάμοι με μέλη άλλων χριστιανικών κοινοτήτων =>Ανάπτυξη διγλωσσίας/πολυγλωσσίας

[Scherzer, (1995:108), Georgelin (2007:49)]

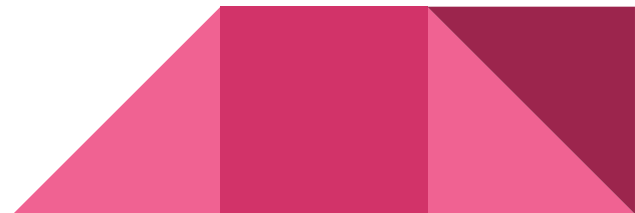

2. Θρησκευτική και γλωσσική έκφραση του πληθυσμού της Σμύρνης (5/8)

2δ. Εβραίοι Σεφαρδίτες

- Ισπανικοεβραϊκή/Λαντίνο (ποικιλία της Ισπανικής (Καστιλιάνικης) των Εβραίων της Ισπανίας (1492).
- Μιλούν επίσης Ιταλικά, Ελληνικά και τα Τουρκικά.
- Ασθενέστερος οικονομικώς και κοινωνικώς πληθυσμός
- Μορφωτικό επίπεδο γενικώς χαμηλό

(Ενεπεκίδη, 1989:290)

2. Θρησκευτική και γλωσσική έκφραση του πληθυσμού της Σμύρνης (6/8)

2ε. Λεβαντινοί Καθολικοί, Φράγκοι (Γάλλοι, Γερμανοί, Ολλανδοί, Ιταλοί, Βρετανοί) και Αμερικανοί

- Καθολικοί/Λεβαντινοί: απόγονοι των ξενιτεμένων Καθολικών ανά τους αιώνες, που ήταν ή Ιταλοί, ή Έλληνες Οθωμανοί πολίτες ή Τούρκοι που είχαν ασπαστεί το ρωμαιοκαθολικό δόγμα.
- Συγκαταλέγονται μεταξύ των Φράγκων και ακολουθούν τον ίδιο τρόπο ζωής μ' αυτούς.
- Γλώσσα: Ιταλική ή Ελληνική. Μιλούν όμως και τις άλλες ευρωπαϊκές γλώσσες και κυρίως τη Γαλλική.

Andrew Simes, 2010:

«Γεννημένος από Άγγλο πατέρα, Ιταλογαλλίδα μητέρα, των οποίων οι γιαγιάδες ήταν και οι δύο Ελληνίδες, είμαι αυτό που θα αποκαλούσατε «Λεβαντινός». Μπορώ να το κάνω περισσότερο περίπλοκο προσθέτοντας ότι οι γιαγιάδες των γιαγιάδων ήταν η μία Αρμένισσα και η άλλη Κροάτισσα, αλλά για να γλιτώσουμε χρόνο φωνάξτε με απλώς Andrew... ή Andrea, Andre, Ανδρέα – θα απαντήσω σε όλα. Μεγάλωσα μιλώντας γαλλικά με τη γιαγιά μου, αγγλικά με τον παππού μου, ιταλικά στο σχολείο, ελληνικά στο σπίτι και τούρκικα στον δρόμο».

(Μασσαβέτας, 2015: 467-527)

Ιταλική: Αρχές του 20^{ου} αιώνα, το 26% των Ιταλών υπηκόων δεν μιλούν Ιταλικά και το 42% δεν τα μιλά ικανοποιητικά, αντιθέτως όλοι είναι ελληνόφωνοι με τη Γαλλική ως δεύτερη γλώσσα. (Μασσαβέτας 2015:496-497)

2. Θρησκευτική και γλωσσική έκφραση του πληθυσμού της Σμύρνης (7/8)

2ε. Λεβαντίνοι Καθολικοί, Φράγκοι (Γάλλοι, Γερμανοί, Ολλανδοί, Ιταλοί, Βρετανοί) και Αμερικανοί
Οι Φράγκοι κατέχουν γενικότερα θέση πολύ ευνοϊκή. Εύρωστοι οικονομικώς.

Σύμφωνα με τον πολύγλωσσο γαλλόφωνο J.B. Muret, χρησιμοποιούσε τουλάχιστον τέσσερις γλώσσες, η γλωσσική κατάσταση στη Σμύρνη λίγο πριν την καταστροφή είχε ως εξής (Bruneau, 2022):

«Μετά από την Ελληνική, αν και η Γαλλική δεν ακούγεται συχνά στους δρόμους, είναι η πιο οικεία γλώσσα στους κατοίκους της Σμύρνης. Προηγείται κατά πολύ της ιταλικής γλώσσας και ακόμη περισσότερο της Αγγλικής. Η Γαλλική χρησιμοποιείται από τα αστικά και μεγαλοαστικά κοινωνικά στρώματα, συνήθως σε μεγάλες δημόσια διοικητικά ιδρύματα (Αυτοκρατορική Οθωμανική Τράπεζα, κρατικές εξαγωγικές εταιρείες (καπνού, λ.χ.), σιδηροδρομικές εταιρείες, πρακτορεία των ναυτιλιακών εταιρειών, καθώς και σε εμπορικά καταστήματα.

2. Θρησκευτική και γλωσσική έκφραση του πληθυσμού της Σμύρνης (8/8)

2ε. Λεβαντίνοι Καθολικοί, Φράγκοι (Γάλλοι, Γερμανοί, Ολλανδοί, Ιταλοί, Βρετανοί) και Αμερικανοί

Ο Αμερικανός γιατρός E. Dekay (τέλη 19ου αι.):

«Είναι παράξενο για έναν Αμερικανό να τον συστήνουν σε μια κυρία Johnson, Smith, Black, Wilson και να διαπιστώνει πως δεν ξέρει λέξη Αγγλικά. Η γλώσσα που χρησιμοποιούν οι περισσότερες ελληνικές οικογένειες είναι τα ελληνικά και αυτή είναι η πρώτη γλώσσα που μαθαίνει το παιδί. Οι Αγγλίδες και οι Αμερικάνες κυρίες έχουν τόσο πολύ υιοθετήσει τους τρόπους, την ενδυμασία και την ελληνική γλώσσα ώστε δυσκολεύεται κανείς να τις ξεχωρίσει από τις Σμυρναίες». Στο ίδιο πνεύμα, ο Αμερικανός αξιωματικός Wines μας μεταφέρει πως σε ένα σχολείο όπου φοιτούν τα παιδιά των Αμερικανών και Ευρωπαϊών επιχειρηματιών, οι μαθητές στα διαλείμματα μιλούσαν μεταξύ τους την ελληνική γλώσσα.»

[<https://shorturl.at/DEIP1>]

3. Τομείς χρήσης των γλωσσών: α) Η Εκπαίδευση στη Σμύρνη - Γλώσσες των σχολείων

Ειδικά από τα μέσα του 19ου αι. κ.ε. η εκπαίδευση στη Σμύρνη γνωρίζει μεγάλη άνθηση: Ίδρυση πλήθους νέων σχολικών ιδρυμάτων και αναδιάρθρωση των ήδη υπαρχόντων – κυρίως στην ελληνόφωνη κοινότητα. Εν τούτοις, ο μουσουλμανικός πληθυσμός φαίνεται να μην ακολουθεί. [Scherzer, 1995:132-150]

3.α.1. Η εκπαίδευση των Μουσουλμάνων Οθωμανικά/Κρατικά Αυτοκρατορικά/Μουσουλμανικά σχολεία

Μέχρι το τελευταίο τέταρτο του 19ου αι. εκπαίδευση είναι υποτυπώδης αρχικά. Στο παραδοσιακό μουσουλμανικό σχολείο αλλά και το κρατικό οθωμανικό σχολείο τα μαθήματα διδάσκονται στην Οθωμανική Τουρκική.

Η εκπαίδευση περιλαμβάνει, εκτός από τη βασική παιδεία, **τη μελέτη της τουρκικής, της περσικής και της αραβικής γλώσσας. Οι ευρωπαϊκές γλώσσες αποκλείονται από το πρόγραμμα.**

Το 1869, σύμφωνα με τον Maârif-i Umûmiye Nizamnamesi (Κανονισμός Γενικής Παιδείας) τα δημοτικά σχολεία ταξινομήθηκαν σε σχολεία **sibyan και rushdiya**, και τα σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σε σχολεία **idâdi και sultani**.

1910: ιδρύθηκαν επταετή idâdis τα οποία μετατρέπονται σε sultani.

1914: μετατρέπονται και τα επταετή idâdi σε **sultani**. Τα sultani, με κάποιες αλλαγές, συνέχισαν την ύπαρξή τους ως δευτεροβάθμια εκπαιδευτικά ιδρύματα στην Τουρκία [Demirel, 2012: 339 και Georgelin, 2007: 110].

1886: ιδρύθηκε το Γυμνάσιο; **İzmir Mekteb-i İdadisi** στην Σμύρνη. Τα διδασκόμενα μαθήματα πολλαπλασιάζονται και ως ξένη γλώσσα προστίθεται η Γαλλική.

Το 1890 τόσο η **ελληνική γλώσσα όσο και η αγγλική** εντάχθηκαν στο πρόγραμμα σπουδών.

Η ραγδαία ανάπτυξη του **İzmir Mekteb-i İdadisi** οδήγησε ορισμένους Έλληνες ή/και Αρμένιους και προπαντός τους Εβραίους στη φοίτηση σε αυτό (Tinal 2017: 350).

Τέλος, σε κάθε μεγάλο τέμενος λειτουργεί και ένας **μεντρεσές (Mendrese)**.

3.α.2. Η εκπαίδευση των Αρμενίων - Αρμενικό σχολείο

Σχολείο Surp Mesropyan (1799): Το σημαντικότερο σχολείο της Αρμενικής κοινότητας. Το πρόγραμμα σπουδών περιλαμβάνει γεωγραφία, ιστορία, φυσική και μαθηματικά.

Εκτός από την **Αρμενική** διδάσκονται υποχρεωτικώς και η **Γαλλική και η Αγγλική**, ενώ ως επιλογής διδάσκονται η **τουρκική, η ελληνική και η ιταλική** γλώσσα. Στο κοινοτικό σχολείο θηλέων διδάσκεται επίσης η Γαλλική.

Surp Hripsimyan, σχολείο θηλέων.

Mekitarists σχολείο (1845) για τους Καθολικούς Αρμένιους.

Propaganda σχολείο (1868) για τους Προτεστάντες Αρμένιους.

3.α.3. Η εκπαίδευση των Εβραίων - Εβραϊκό σχολείο

Για τους Εβραίους της Σμύρνης η χρυσή εποχή της εκπαίδευσης αρχίζει στα τέλη του 19ου αι., με την ίδρυση σχολείου από την Alliance Israélite Universelle. Μέχρι τότε η παιδεία βρισκόταν στα χέρια του υπερσυντηρητικού κλήρου (ραβίνων) και η εκπαίδευση περιοριζόταν στην ερμηνεία των Γραφών. Διδάσκεται μόνο η **εβραϊκή** ως γλώσσα των ιερών βιβλίων και της προσευχής. (Scherzer, 1995:144)

1873: Η Alliance Israélite Universelle ιδρύει το 1873 σχολείο αρρένων και το 1878: σχολείο θηλέων

Στις αρχές του 20ου αι. οι Εβραίοι της Σμύρνης χαρακτηρίζονται από μια βαθιά τομή σε πνευματικό, γλωσσικό και οικονομικό επίπεδο: Οι Σεφαρδίτες “παλαιοί” Εβραίοι της πόλης και οι Ασκενάζι Εβραίοι οι οποίοι εγκαταστάθηκαν στη Σμύρνη ερχόμενοι από την Πολωνία, Γερμανία και Ρωσία

Γαλλική: γλώσσα εκπαίδευσης και πολιτισμού για την αστική τάξη, υποτιμώντας την μητρική γλώσσα και τα πολιτιστικά στοιχεία των μαθητών. Η εβραϊκή εύρωστη οικονομικώς αστική τάξη υποτιμά τη μητρική γλώσσα, την

Εβραιοισπανική (Λαντίνο) προορίζοντας την μόνο για τα φτωχά λαϊκά στρώματα, ενώ η ίδια είναι γαλλόφωνη.

Η Γαλλική γίνεται η γλώσσα του πολιτισμού και της ελευθερίας των Σεφαρδιτών Εβραίων της Σμύρνης (Μασσαβέτας 2015: 605-606).

3.α.4. Η εκπαίδευση των ξένων Ευρωπαίων πολιτών (Γερμανική, Γαλλική, Αγγλική, Ιταλική παροικία) (1/3)

Από τον 17ο αι. (Τάγμα Ιησουιτών/Κολλέγιο Sacré Coeur)

Καθολικά σχολεία, Προτεσταντικά σχολεία- θρησκευτικά ιδρύματα

Επαγγελματικά ιδιωτικά ιδρύματα εμπορικών σπουδών

Δεν απευθύνονται μόνον στα παιδιά των Ευρωπαίων, αλλά και στα παιδιά των αυτοχθόνων Χριστιανών και Εβραίων (διακριτική προσπάθεια προσηλυτισμού)

Εύποροι φοιτούν στα δυτικά σχολεία

Στα δυτικά σχολεία ακολουθείται το αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών της μητρόπολης

Γερμανική παροικία: Οι εκπρόσωποι της Εκκλησίας διδάσκουν μαθήματα Γερμανικής.

1853: **Σχολείο θηλέων.** Παραδίδουν ειδικοί καθηγητές από τους οποίους τρεις διδάσκουν Γαλλικά, τρεις Ελληνικά, δύο Αρμενικά και δύο Αγγλικά, επίσης, υποχρεωτικά, τα Γερμανικά. [Scherzer, (1995:147)]

3.α.4. Η εκπαίδευση των ξένων Ευρωπαίων πολιτών (Γερμανική, Γαλλική, Αγγλική, Ιταλική παροικία) (2/3)

Η Γαλλική παροικία

Τα Γαλλικά σχολεία (θρησκευτικά ιδρύματα γαλλόφωνων μοναχών) είναι τα περισσότερα μεταξύ των δυτικών.

1913: επτά (7) μεγάλα θρησκευτικά ιδρύματα αρρένων και θηλέων αποκλειστικά γαλλόφωνα, με ή χωρίς δίδακτρα. Όλα τα σχολεία ακολουθούν το σύστημα της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης της Γαλλίας

Σχολείο αρρένων Ο Άγιος Πολύκαρπος (1787-1922). Το ίδρυμα διευθύνεται από Λαζαριστές

Η Σχολή της Προπαγάνδας από τη Λατινική Αρχιεπισκοπή της Σμύρνης/Λαζαριστές (1837-1922):

Ελληνική : υποχρεωτική μέχρι το 1890.

Το Κολλέγιο του Αγίου Ιωσήφ (1881)

Σχολείο θηλέων Παρθεναγωγείο Προνοίας (Providence) από καλόγριες του τάγματος του St. Vincent de Paul.

Λύκειο θηλέων **Notre Dame de Sion** και τα σχολεία **Saint-André, Saint Jean-Baptiste de la Salle**

[Georgelin, 2007: 90-92]

3.α.4. Η εκπαίδευση των ξένων Ευρωπαίων πολιτών (Γερμανική, Γαλλική, Αγγλική, Ιταλική παροικία) (3/3)

Αγγλική παροικία

Η αγγλοσαξωνική εκπαίδευση: ποιοτική και διακριτική

Burnabat English College (1848) και το **British College**, σχολικά ιδρύματα διεθνούς επιπέδου.

English Commercial School (1872): ανώτατη σχολή εμπορίου - διδασκαλία σύγχρονων γλωσσών, προσπαθώντας να λάβει υπόψη της την εμπορική θέση της Σμύρνης.

Επίσης το σχολείο της σκωτσέζικης αποστολής ασκεί εργο καθαρά παιδαγωγικό και στο οποίο φοιτούν (αγόρια και κορίτσια) από ελληνικές, αρμενικές και εβραϊκές οικογένειες.

Αμερικανική παροικία

1875: **Αμερικανικό Κολλέγιο της Σμύρνης** θηλέων/**American Collegiate Institute for Girls** (International American Collegiate Institut), ιδρύεται στη Σμύρνη από Αμερικανίδες ιεραπόστολους

Η **Ελληνική, Αρμενική και Γαλλική** είναι γλώσσες επιλογής και αναφέρονται στη γλωσσική προέλευση των μαθητών στους οποίους αποβλέπουν.

Ένα Σχολεία: Πολιτιστική πολιτική των ξένων δυνάμεων στη Σμύρνη

3.α.5. Η εκπαίδευση των Ελλήνων/Ρωμιών – Πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια εκπαίδευση (1/4)

Στις αρχές του 20^{ου} αιώνα λειτουργούν **17 δημοτικά ενοριακά ελληνικά σχολεία στη Σμύρνη**, όπως και παντού στην ενδοχώρα. Οι δασκάλες των σχολείων της Σμύρνης επιμορφώνονται στο **Κεντρικό Παρθεναγωγείο** (Μασσαβέτας 2015: 473).

Η Ευαγγελική Σχολή στην Σμύρνη λειτουργούσε ήδη από το 1717 ως ιδιωτική σχολή: 3 δημοτικά σχολεία και ένα Γυμνάσιο. Το 1896 και 1902 ιδρύθηκαν δύο νέα σχολεία.

Διαθέτει βιβλιοθήκη με άνω των 50.000 βιβλίων (Μασσαβέτας 2015: 475)

Φοίτησαν πολλοί Σμυρναίοι αλλά και άνθρωποι που προέρχονταν από άλλα μέρη της Ελλάδας, όπως ο Αδαμ. Κοραΐς, ο Πατριάρχης Γρηγόριος.

Οι μέθοδοι διδασκαλίας, τα βιβλία και τα εγχειρίδια είναι τα ίδια με αυτά που χρησιμοποιούνται και στην Ελλάδα.

Από το 1938 έως το 1920 ιδρύθηκαν 62 ιδιωτικά ελληνόφωνα εκπαιδευτήρια στη Σμύρνη, πολλά από τα οποία λειτούργησαν επί δεκαετίες.

Το 1885 το υπουργείο της Παιδείας της Ελλάδας αναγνωρίζει το **Ομήρειο Παρθεναγωγείο της Σμύρνης** και το 1900 το **Κεντρικό Παρθεναγωγείο της Σμύρνης «η Αγία Φωτεινή»** ως **ισοβάθμιο με το Αρσάκειο Παρθεναγωγείο στην Αθήνα** (Σολδάτος, 1991:58).

3.α.5. Η εκπαίδευση των Ελλήνων/Ρωμιών – Πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια εκπαίδευση (2/4)

Τα αναλυτικά προγράμματα στα ελληνικά σχολεία αποσκοπούν στη διαμόρφωση ελληνικής εθνικής ταυτότητας.

Σκοπός είναι η μορφωση του παιδιού από θρησκευτικής, εθνικής και ηθικής άποψης (Georgelin, 2007: 115). Λόγω της εμπορικής ανάπτυξης της Σμύρνης, και για να εξυπηρετηθούν οι επαγγελματικές ανάγκες της ντόπιας κοινωνίας, τα σχολικά προγράμματα περιλαμβάνουν επίσης **μαθήματα εμπορικής οικονομίας**.

Ποια μορφή της Ελληνικής ως γλώσσα διδασκαλίας;

Τα σχολεία της Σμύρνης φαίνεται να πρωτοπορούν πανελλαδικώς ως προς τη μορφή της Ελληνικής η οποία θα χρησιμοποιηθεί ως μέσον παροχής γνώσεων στο δημοτικό σχολείο. Ήδη προ του 1870 προτείνεται η διδασκαλία στην καθομιλούμενη Ελληνική

1875-76: - εισάγεται η διδασκαλία στην καθομιλούμενη Ελληνική στις 5πρώτες τάξεις της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης της Σμύρνης (Ευαγγελική Σχολή) - αντιμετωπίζονται πρακτικές δυσκολίες: δεν υπάρχει διδακτικό υλικό

(Georgelin, 2007: 117 και https://www.delfini1922.gr/mikrasiatika_13.php)

3.α.5. Η εκπαίδευση των Ελλήνων/Ρωμιών – Πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια εκπαίδευση (3/4)

- Το 1912 αναγνωρίζονται από το Ελληνικό κράτος τα 9 Γυμνάσια της Μικράς Ασίας από τα οποία τα 5 βρίσκονταν στην Σμύρνη:
 - Ελληνογερμανικό Λύκειο Σμύρνης Γιαννίκη
 - Ελληνογαλλικό Λύκειο Σμύρνης Αρώνη
 - Ευαγγελική Σχολή Σμύρνης
 - Ομήρειο Παρθεναγωγείο Σμύρνης, ισοβάθμιο με το Αρσάκειο Παρθεναγωγείο στην Αθήνα
 - Κεντρικό Παρθεναγωγείο Σμύρνης (ισοβάθμιο με το Αρσάκειο Παρθεναγωγείο στην Αθήνα)
 - Και στην ευρύτερη περιοχή της Σμύρνης, το Λύκειο του Αϊβαλιού

• Η φοίτηση σε αναγνωρισμένα σχολικά ιδρύματα οδηγεί σε άμεση πρόσβαση στο Πανεπιστήμιο Αθηνών (Georgelin, 2007: 116)
Επειδή μετά την επιβολή του Συντάγματος του 1908 δεν είναι δυνατόν να διδάσκουν δάσκαλοι ελληνικής υπηκοότητας σε σχολεία της Μ. Ασίας, οι Έλληνες της Σμύρνης και το ελληνικό κράτος αποφάσισαν να ιδρύσουν **Διδασκαλείο στη Σμύρνη**.

Το διδασκαλείο αυτό φιλοξενήθηκε στο κτίριο της Ευαγγελικής Σχολής και λειτούργησε από το 1910 κ.ε. ως αυτοτελές σχολείο με τρεις τάξεις (Σολδάτος, 1991: 55)

- Μέχρι τότε οι εκπαιδευτικοί των Ελληνορθόδοξων σχολείων καταρτίζονται στην Αθήνα.

Το 1914, μετά την κατάργηση των διομολογήσεων, το Οθωμανικό κράτος επιβάλλει τη διδασκαλία στα Τουρκικά της Ιστορίας, Γεωγραφίας και Τουρκικής γλώσσας, με σκοπό να ελέγξει τις δραστηριότητες των μη μουσουλμανικών σχολείων. Οι αποφάσεις αυτές προκαλούν την αγανάκτηση των μη Τούρκων (Georgelin, 2007: 113).

3.α.5. Η εκπαίδευση των Ελλήνων/Ρωμιών – Πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια εκπαίδευση (4/5)

Όσον αφορά τη διδασκαλία ξένων γλωσσών στα ελληνικά σχολεία:

Η γαλλική διδάσκεται ως πρώτη ξένη γλώσσα από την 4η δημοτικού. Οι καθηγητές Γαλλικής οφείλουν να είναι γαλλόφωνοι ευρωπαίοι ή καταρτισμένοι Λεβαντίνοι Georgelin, 2007: 110).

Η Οθωμανική Τουρκική, ως επίσημη γλώσσα του κράτους, διδάσκεται ως δεύτερη ξένη γλώσσα, από την 5^η τάξη και μόνο στα αγορια

Άλλες ξένες γλώσσες στα ελληνικά και τα ξένα σχολεία όπου φοιτούν και ελληνορθόδοξοι μαθητές

Οι ελληνόφωνοι μαθητές διδάσκονται, επίσης:

- Τη **Γερμανική** στο ελληνογερμανικό Λύκειο (έως το 1918)
- Την **Αγγλική** στα αγγλόφωνα εκπαιδευτήρια (αμερικανικά, βρετανικά ή λεβαντίνικα)

Η **Αγγλική** διδάσκεται και ως ξένη γλώσσα επιλογής σε μερικά ελληνορθόδοξα σχολεία, για τις ανάγκες σύνταξης της τετραγλωσσής εμπορικής αλληλογραφίας στην Ελληνική, Γαλλική, Γερμανική και Αγγλική)

- Η **Λατινική** διδάσκεται στην Ευαγγελική Σχολή για την εισδοχή στη Νομική και Ιατρική Σχολή είτε στο ΕΚΠΑ είτε στα πανεπιστήμια της Δυτικής Ευρώπης.

3.α.5. Η εκπαίδευση των Ελλήνων/Ρωμιών – Πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια εκπαίδευση (5/5)

Το “Ίωνικό Πανεπιστήμιο”: Ένα Πανεπιστήμιο που δεν πρόλαβε να λειτουργήσει

Με μέριμνα του πρωθυπουργού της Ελλάδας Ελευθέριου Βενιζέλου (2020), αποφασίζεται να ιδρυθεί ελληνικό Πανεπιστήμιο στη Σμύρνη, το Ίωνικό Πανεπιστήμιο.

Ο εκπαιδευτικός σχεδιασμός και οργάνωση του Πανεπιστημίου ανατέθηκαν επισήμως το 1920 στον διεθνούς φήμης μαθηματικό, καθηγητή του Πανεπιστημίου του Βερολίνου τότε, **Κωνσταντίνο Καραθεοδωρή**.

Η ίδρυση ανώτατου εκπαιδευτηρίου στη Σμύρνη θα συνδύαζε ανθρωπιστική και τεχνοκρατική εκπαίδευση με βάση τις ανάγκες της περιοχής.

Απώτερος στόχος: να διαδραματίσει διαμεσολαβητικό ρόλο μεταξύ σλαβικού και ανατολικού κόσμου από τη μια πλευρά και δυτικού κόσμου από την άλλη.

Γλώσσες διδασκαλίας: η Ελληνική και η Τουρκική, χωρίς να αποκλείονται και άλλες

Ιδρύθηκαν οι εξής σχολές:

- Σχολή Γεωπονική και φυσικών επιστημών
- Σχολή ανατολικών γλωσσών (αραβική, περσική, αρχαία και νεώτερη Εβραϊκή)
- Σχολή δημοσίων υπαλλήλων
- Εμπορική σχολή
- Σχολή χωροσταθμών και εργοδηγών
- Ανώτερο μουσουλμανικό ιεροδιδασκαλείο
- Ινστιτούτο υγιεινής

Τα εγκαίνια των κτιριακών εγκαταστάσεων είχαν προγραμματιστεί για τις 10 Οκτωβρίου του 1922.

3. Τομείς χρήσης των γλωσσών: β) Ο τύπος – εκδοτικοί οίκοι – τυπογραφεία στη Σμύρνη

Τέλη 19ου - αρχές 20ου αι.

Εφημερίδες: Τρία ελληνικά φύλλα κυκλοφορούν δύο φορές την εβδομάδα, δύο γαλλικές εφημερίδες, η μία ημερήσια και η άλλη εβδομαδιαία και επιπρόσθετα, μια αρμενική πολιτική εφημερίδα που κυκλοφορεί κάθε εβδομάδα. Υπάρχουν τρεις περιοδικές εκδόσεις, είτε πολιτικές είτε άλλης μορφής, εκ των οποίων δύο είναι εικονογραφημένες και τυπωμένες στην ελληνική γλώσσα, ενώ και η τρίτη, στην αρμενική γλώσσα είναι εβδομαδιαία.

Στη Σμύρνη από το 1831 ως το 1922 κυκλοφόρησαν 30 ελληνικές εφημερίδες. Ο “Φίλος των Νέων” (1831), η “Αμάθεια (1838- 1922/23) , η “Εφημερίδα της Σμύρνης” (1849-1855)... 1840: εκδίδεται η εφημερίδα «Ανατολή» στα Καραμανλήδικα.

Τουρκικές εφημερίδες από το 1875-1922 εκδόθηκαν συνολικά 13, με πρώτη την **Ιντιμάχ** (Αφύπνιση), το 1876 (Σολομωνίδης, 1959:321)

Τα **τυπογραφεία** είναι συνολικά 17: 10 ελληνικά, 3 αρμενικά, 1 τουρκικό (που ανήκει στην Κυβέρνηση).

10 **εκδοτικοί οίκοι:** 1 γερμανικός, 5 ελληνικοί, 2 αρμενικοί και 2 γαλλικοί. [Scherzer, 1995:153-4]

Συνολικά - όπως γράφει ο Χρ. Σολομωνίδης - από το 1831 έως το 1922 είχαν εκδοθεί κατά καιρούς στη Σμύρνη 135 ελληνικές εφημερίδες και περιοδικά έναντι 16 τουρκικών, 34 αρμενικών, 12 εβραϊκών, μιας ιταλικής και 22 γαλλόφωνων (πολλές από αυτές είχαν εκδοθεί από Έλληνες). Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ (1998)

3. Τομείς χρήσης των γλωσσών: β) Ο τύπος – εκδοτικοί οίκοι – τυπογραφεία στη Σμύρνη

Αρμενικός τύπος:

- Παρά την έντονη δυτικοποίηση/ελληνοποίηση, η τοπική κοινότητα εξακολουθούσε να παράγει αξιόλογη αρμενική γραμματεία και να δημοσιεύει αξιόλογες εφημερίδες και περιοδικά μέχρι 1922 (Georgelin 2012:188).
- Αρμένιοι: μεταφραστές γαλλικών λογοτεχνικών έργων. Η εκδοτική προσφορά προσέφερε στην πολιτιστική άνθηση της Σμύρνης εκδίδοντας έργα στις διάφορες γλώσσες πλην της Αρμενικής.

Εβραϊκός τύπος:

- Το μεγαλύτερο μέρος του εβραϊκού τύπου της Σμύρνης δημοσιεύτηκε στην Εβραιοϊσπανική (Λαντίνο) γλώσσα.
- Ένας από τους στόχους του εβραιοϊσπανικού τύπου ήταν να καταστήσει τη Λαντίνο λειτουργική σε κάθε τομέα και να ανεβάσει το κύρος της (προσπάθειες να καθαριστεί η γλώσσα από ξένα δάνεια).

3. Τομείς χρήσης των γλωσσών: γ) Διασκέδαση: Θέατρα, κινηματογράφοι, λέσχες στη Σμύρνη

Θέατρα: Σμύρνη – σταθμός περιοδειών ευρωπαϊκών και ελληνικών θιάσων

1913 (Annuaire Oriental): 3 θέατρα (“Θέατρο της Σμύρνης” στην προκουμαία, η “Νέα Σκηνή” και ο “Παρθενών”)

Οι παραστάσεις θεατρικών έργων και της όπερας στην **ελληνική γλώσσα** (και όχι στη Γαλλική)

- το πλατύ κοινό ανήκει στις μεσαίες ή κατώτερες τάξεις (με την Ελληνική ως 1η ή ως 2η γλώσσα) (Georgelin 2007: 194)

Κινηματογράφοι

Οι κινηματογράφοι ανοίγουν στη Σμύρνη μετά το 1908, δύο χρόνια μετά το Παρίσι.

Οι αίθουσες είναι συγκεντρωμένες στην Προκουμαία της Σμύρνης, αλλά και στα αριστοκρατικά προάστια. 1915: 10 αίθουσες / 1920: 6 (λόγω του πολέμου)

Γλώσσα: Γαλλική

Γλωσσικές διεκδικήσεις των τουρκόφωνων: υπότιτλοι στην Οθωμανική Τουρκική;

Πόλος έλξης της νεολαίας της Σμύρνης – πόλος/πόλη εκσυγχρονισμού (Georgelin 2007: 196)

Λέσχες (3) - Βιβλιοθήκες (2): σπουδαίες ελληνόφωνες πνευματικές εστίες.

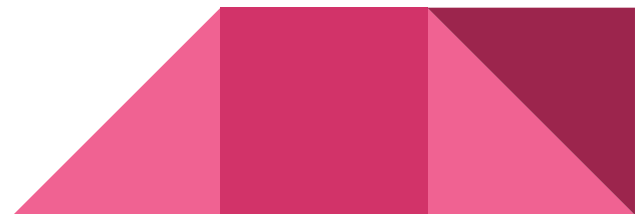
3. Τομείς χρήσης των γλωσσών για το σύνολο των γηγενών γλωσσικών ομάδων της Σμύρνης

- **Ελληνική:**

γλώσσα με τους πολυπληθέστερους ομιλητές στην καθημερινή ζωή, στην αγορά, την εκπαίδευση, τις εμπορικές συναλλαγές, την ενημέρωση και τη διασκέδαση (ως 1η, 2η, 3η γλώσσα).

- **Γαλλική:**

γλώσσα γοήτρου, με τους Ευρωπαίους συνήθως, στην αγορά, την εκπαίδευση, τις εμπορικές συναλλαγές, τη διοίκηση και τη διασκέδαση (ως 2η, 3η γλώσσα).

4. Η Σμύρνη μετά την καταστροφή: 20ος-21ος αι.: Πολύγλωσση η Σμύρνη σήμερα ;

Σύμφωνα με τον Alp Yücel Kaya στον επίλογο του στο βιβλίο της Σμυρνέλη με τίτλο *Smyrne, la ville oubliée? Mémoires d'un grand port ottoman, 1830-1930* (βλ. Smyrneli 2006: 224), η σύνθεση του πληθυσμού της Σμύρνης μεταλλάχθηκε από την αρχή του 20ου αιώνα με:

- ❖ την άφιξη μουσουλμάνων προσφύγων από τη Ρωσία και τις πρώην οθωμανικές επαρχίες της Θεσσαλίας ή της Μακεδονίας, της Σερβίας ή της Ρουμανίας,
- ❖ την εκδίωξη των Ελλήνων και των Αρμενίων κατοίκων της,
- ❖ την αποχώρηση των ξένων και των αντίστοιχων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων με την αναδιοργάνωση του νόμου του Διδασκαλικού Συλλόγου 1924, σύμφωνα με τον οποίο όλα τα εκπαιδευτικά ιδρύματα της χώρας υπήχθησαν στο Υπουργείο Εθνικής Παιδείας
- ❖ την ανταλλαγή πληθυσμών μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας.

4. Η Σμύρνη μετά την καταστροφή: 20ος-21ος αι.: Πολύγλωσση η Σμύρνη σήμερα ;

α. Ο πληθυσμός της Σμύρνης σήμερα

Μετά το 1922, το προφίλ του πληθυσμού της Σμύρνης άλλαξε σταδιακά: ενώ το 1935, το 67% των κατοίκων της γεννήθηκε στη Σμύρνη, το 2000 ήταν μόλις το 52%. Σήμερα ο πληθυσμός της Σμύρνης είναι **4.462.056** .

Το 1927, σύμφωνα με την απογραφή της πόλης, οι μη μουσουλμάνοι ήταν μόνο το 13,8% του πληθυσμού.

Σύμφωνα με τον Kaya (επίλογος Smyrneli 2006: 227), η εσωτερική μετανάστευση επιταχύνθηκε από τη δεκαετία του 1950 κ.ε.

Κατά τη διάρκεια των δεκαετιών 1980 - 1990, η Σμύρνη υποδέχθηκε κύμα εσωτερικών μεταναστών, κυρίως Κούρδων που διέφυγαν από τον εμφύλιο πόλεμο στην ανατολική Τουρκία.

Η καταστροφή της Σμύρνης επηρέασε ελάχιστα τις δύο μειονότητες : τους εβραίους και τους λεβαντίνους.

Παρόλο αυτά έγινε μεγάλη εβραϊκή μεταναστευτική από τη Σμύρνη στις 1941 με την υποχρεωτική στρατιωτική θητείας, 1948 με την ίδρυση του Ισραήλ και με τα Σεπτεμβριανά 1955.

Το 1922, ο πληθυσμός της Εβραϊκής Κοινότητας της Σμύρνης ανήλθε σε 55.000 με τον κόσμο να προέρχεται από τους γύρω οικισμούς. Στη δεκαετία του 1950, ο πληθυσμός μειώθηκε σε 3.000, 5.067 το 1960, 4.067 το 1965, μεταξύ 4.000 και 4.800 το 1970, 2.000 το 1996 και περίπου 1.200 το 2017. (Boga 2021:57)

Όσον αφορά τους Λεβαντίνους, υπήρξε μεγάλο ρεύμα μετανάστευσης μετά το κλείσιμο των σχολείων το 1924)

Σήμερα ο πληθυσμός της λεβαντίνικης κοινότητας ανέρχεται περίπου σε 1500 άτομα.

4. Η Σμύρνη μετά την καταστροφή: 20ος-21ος αι.: Πολύγλωσση η Σμύρνη σήμερα ; β. Εκπαίδευση (πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια – κρατικά ιδιωτικά σχολεία- πανεπιστήμια):

Το 1924 όλα τα εκπαιδευτικά ιδρύματα της χώρας υπήχθησαν στο Υπουργείο Εθνικής Παιδείας. Το πρόγραμμα σπουδών έχει αναδιοργανωθεί, γεγονός που επηρέασε την Σμύρνη και έγινε αιτία να κλείσουν όλα τα ξένα και τα μειονοτικά εκπαιδευτικά ιδρύματα της Σμύρνης.

Τα Γαλλικά δεν αποτελούν πλέον μέρος της εκπαίδευσης . Η Τουρκική γλώσσα είναι η γλώσσα διδασκαλίας και ως ξένη γλώσσα κυριαρχεί η Αγγλική.

Τα παιδιά των Εβραίων και των Λεβαντίνων που παρέμειναν στη Σμύρνη φοιτούν σήμερα είτε σε δημόσια σχολεία είτε σε ιδιωτικά και ξένα κολέγια Στην περιφέρεια της Σμύρνης υπάρχουν τα εξής **ιδιωτικά σχολεία:**

384 νηπιαγωγεία, 142 δημοτικά, 1 τουρκο-ιταλικό νηπιαγωγείο και δημοτικό, 1 ξένο Λύκειο με την υποχρεωτική τάξη γλώσσας: Γαλλική
7 Λύκεια της Ανατολίας (Anadolu Liseleri) με υποχρεωτική τάξη γλώσσας: Αγγλική, 132 Λύκεια της Ανατολίας (Anadolu Liseleri): 53 Λύκεια Θετικών Επιστημών (Fen Liseleri), 16 Τεχνικά και Επαγγελματικά Λύκεια και τα εξής **δημόσια:**

80 νηπιαγωγεία, 653 δημοτικά σχολεία, 122 Λύκεια της Ανατολίας (Anadolu Liseleri), 41 Λύκεια Ανατολίας Imam Hatip (Ιεροδιδασκαλεία)
99 Τεχνικά και Επαγγελματικά Λύκεια, 7 Λύκεια Θετικών Επιστημών (Fen Liseleri).

Όσον αφορά την τριτοβάθμια εκπαίδευση, στην Σμύρνη υπάρχουν 7 **Δημόσια** πανεπιστήμια και 3 **Ιδιωτικά** πανεπιστήμια.

(<https://www.binbirkanal.com>)

4. Η Σμύρνη μετά την καταστροφή: 20ος-21ος αι.: Πολύγλωσση η Σμύρνη σήμερα ; γ. Οικονομική και κοινωνική ζωή

Alp Yücel Kaya (Smyrneli, 2006: 224) «Τα ίχνη της Σμύρνης πριν από το 1922 δεν έχουν εξαφανιστεί από τη συλλογική μνήμη. Αν τα ονόματα των δρόμων έχουν αλλάξει επίσημα από τους κεμαλιστές, τα παλιά ονόματα εξακολουθούν να χρησιμοποιούνται από τους κατοίκους της πόλης: έτσι, το «**1382 Sokak**» παραμένει για αυτούς «**Gül Sokak**», η διάσημη οδός των Ρόδων, κάθετα στη Rue des Francs, όπου διέμεναν οι περισσότεροι από τους μεγάλους ευρωπαίους εμπόρους της πόλης. Ομοίως, η συνοικία Murat Reis είναι ακόμα γνωστή ως «**Karantina**», αν και προφανώς δεν υπάρχει καραντίνα εκεί, παρά μόνο η ανάμνηση της παλιάς.»

Οι σημερινοί Σμυρνιώτες είναι πικραμένοι από το ιστορικό “στίγμα” που φέρουν και προσπαθούν να κρατήσουν την ιστορία της πόλης τους στην επικαιρότητα μέσω διαφόρων δράσεων της τοπικής διοίκησης και κοινωνίας.

4. Η Σμύρνη μετά την καταστροφή: 20ος-21ος αι.: Πολύγλωσση η Σμύρνη σήμερα ; δ. Τα ίχνη της Σμύρνης του 1922: Basmane

Κάποιες μαρτυρίες για την κατάσταση μετά την καταστροφή του 1922:

Ο αρχιτέκτονας Ulusoy εξηγεί τη σημασία της ιστορικής συνοικίας Basmane για την ίδια τη Σμύρνη με τα εξής λόγια:

“Το Basmane είναι μια συνοικία που έχει βιώσει πολύ δύσκολες στιγμές. Η Μεγάλη Πυρκαγιά της Σμύρνης”στις 13 Σεπτεμβρίου 1922 ξεκίνησε από το Basmane. Ήταν μια αρμενική και ελληνική γειτονιά. Μέσα σε ένα μήνα, από τις 9 Σεπτεμβρίου 1922 έως τις 9 Οκτωβρίου 1922, το Basmane έμεινε χωρίς Αρμένιους και Έλληνες, επειδή Αρμένιοι και Έλληνες διατάχθηκαν να φύγουν από τη Σμύρνη από τον στρατό που μπήκε στη Σμύρνη με διακηρύξεις του στρατιωτικού νόμου».

Μέχρι τα μέσα του 1940, τα ερείπια της Μεγάλης Πυρκαγιάς της Σμύρνης παρέμειναν ως είχαν στην αρμενική και την ελληνική συνοικία. Αργότερα, ένα μεγάλο τμήμα του παλιού Basmane μετατράπηκε σε μια καταπράσινη περιοχή, γνωστή στους κατοίκους της Σμύρνης ως **Kültürpark** .

Σύμφωνα με τον ερευνητή-συγγραφέα İlhan Pinar «*Η τρέχουσα κατάσταση είναι η εξής: το Basmane εξακολουθεί να είναι ένα “καταφύγιο”, ένα προσωρινό, όμως, καταφύγιο, ένας προσωρινός σταθμός που χρησιμοποιείται από πρόσφυγες και μετανάστες για να μετακινηθούν σε άλλο σημείο, λόγω του χαρακτηριστικού του θέσης στην είσοδο της πόλης*».

<https://tr.euronews.com/2019/11/11/zmir-basmane-dunun-ermeni-ve-rum-mahallesi-bugun-avrupa-ya-goc-yolunda-bir-durak-vidos>

Izmir en 1936, après la construction du *Kültürpark* (carte n° 78)

Πηγή: Kontente, L. (2008)

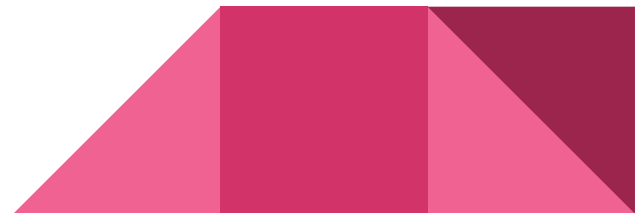
Photo aérienne de Kultur Park (le parc des Cultures) au début des années 1950.

Πηγή: Smyrnelis M. (2006)

4. Η Σμύρνη μετά την καταστροφή: 20ος-21ος αι.: Πολύγλωσση η Σμύρνη σήμερα ;

Είναι πολύγλωσση η Σμύρνη σήμερα;

Όχι, η Σμύρνη έχει χάσει και την πολυπολιτισμικότητά της και την πολυγλωσσία της. Η Σμύρνη σήμερα πλέον είναι μονόγλωσση τουρκόφωνη, με κάποιες από τις γλώσσες της να ακούγονται όχι στην αγορά της, όχι στην προκυμαία της, αλλά μέσα σε 4 τοίχους ως ξένη γλώσσα του σχολείου ή του Πανεπιστημίου... και με κάποιες άλλες γλώσσες να ακούγονται στους δρόμους, όχι όμως από μόνιμους κατοίκους της, αλλά από περαστικούς, προσωρινούς – πρόσφυγες, μετανάστες, τουρίστες...

Ευχαριστούμε για την προσοχή σας !

Thank you!